

UCHWAŁA Nr XV/123/2016

RADY GMINY ŻARNÓW

z dnia 23 lutego 2016 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy
w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020**

Na podstawie art.18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2015 r., poz.1515) oraz art.110 ust.10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2015 r., poz. 163 z późn. zm.) oraz art.6 ust.1 i 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz.U. z 2015 poz. 1390 z późn. zm.) Rada Gminy w Żarnowie uchwala co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Żarnów.

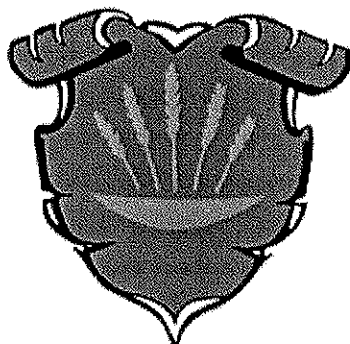
§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia, z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2016 r.

Przewodniczący
Rady Gminy

Wojciech Baran

Załącznik do Uchwały Nr XV/123/2016
Rady Gminy Żarnów
z dnia 23 lutego 2016 r.

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2016–2020**

Żarnów, styczeń 2016 r.

I. WPROWADZENIE

Uchwalenie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie to zadanie wynikające z art. 6 ust.2 pkt.1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1390 z późn. zm.). Zgodnie z w/w art. "Do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym: opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie."

Głównym celem Programu jest ograniczenie rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie oraz zwiększenie dostępności i skuteczności pomocy.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy definiuje przemoc w rodzinie jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy i styl życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Wokół przemocy narosło wiele mitów. Jednym z nich jest przekonanie, że jest to zjawisko marginalne, występujące wyłącznie w patologicznych środowiskach. Tymczasem według danych statystycznych przemoc w rodzinie jest zjawiskiem powszechnym i stanowi poważny problem społeczny. Znęcanie się nad rodziną jest najczęściej popełnianym przestępstwem w Polsce, zaraz po przestępstwach przeciwko mieniu i życiu [Tomaszewska, 2007, s. 36–37].

Przemoc ze strony najbliższej osoby jest doświadczeniem traumatycznym, okaleczającym psychikę. Przemoc w rodzinie przybiera różne formy: od przemocy fizycznej, przez przemoc psychiczną i seksualną, po przemoc ekonomiczną. Przemoc w rodzinie rzadko jest incydem jednorazowym. Zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny.

Rodzaje przemocy:

1. **Przemoc fizyczna** – jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia.
2. **Przemoc seksualna** – to zachowanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowania jej seksualności.
3. **Przemoc psychiczna** – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzanie w niej strachu.
4. **Przemoc ekonomiczna** – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy.

5. **Zaniedbanie** – to ciągle niezaspakajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Stosowanie przemocy prowadzi do niskiej samooceny, poczucia bezsilności i bezradności, ciągłego niepokoju, depresji, chorób związanych ze stresem. Szczególnie dramatyczne konsekwencje przemocy zauważa się u dzieci. Powoduje ona bowiem w ich psychice nieodwracalne skutki, które mogą dać znać o sobie dopiero w dorosłym życiu.

Z uwagi na powyższe fakty konieczne jest podjęcie działań zmierzających w kierunku edukacji społeczeństwa, dostarczając wiedzy o zjawisku przemocy i sposobach radzenia sobie z problemami. Niezbędne jest również zapewnienie profesjonalnej pomocy interwencyjnej i terapeutycznej zarówno sprawcom, jak i ofiarom przemocy, ze szczególnym uwzględnieniem krzywdzonych dzieci.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie zakłada podjęcie interdyscyplinarnych i kompleksowych działań ukierunkowanych na ochronę osób doznających przemocy jak również podejmowanie działań wobec osób przejawiających zachowania agresywne oraz edukowanie społeczeństwa i promowania zachowań nieagresywnych. Realizacja zamierzeń ujętych w Programie powinna ostatecznie przełożyć się na wzrost poczucia świadomości, że przemoc w rodzinie to nie problem indywidualny lecz społeczny, który poprzez podjęcie wspólnego wysiłku może zostać skutecznie minimalizowany.

II. PODSTAWY PRAWNE

Podstawą prawną działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy jest:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 02 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 ze zm.) Rozdział drugi pt. „Wolność, Prawa i Obowiązki Człowieka i Obywatela” reguluje zasady zapewniające każdemu nietykalność osobistą i cielesną oraz stawia na ich straży władze publiczne przyznając obywatelowi prawo żądania organów władzy publicznej szczególnej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją,
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1390 ze zm.),
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 1356 ze zm.),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 163 ze zm.)

Zgodnie z art. 9d ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Przedstawiciele podmiotów, o których wyżej mowa realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta” w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności

służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny lub przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016 – 2020 zgodny jest z Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy na lata 2014 - 2020.

III. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE ŻARNÓW

Diagnoza problemu przemocy w rodzinie w gminie Żarnów została oparta na analizie ankiet skierowanych do mieszkańców gminy Żarnów, a także badaniu źródeł zastanych, tj. danych pozyskanych z instytucji działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jego mieszkańców.

Szczegółowe dane dotyczące struktury wiekowej w latach 2012-2014 przedstawia tabela:

Tabela nr 1. Struktura wiekowa mieszkańców gminy Żarnów w latach 2012 - 2014

Przedział wieku	2012 r.	2013r.	2014 r.
0-17 lat kobiety	577	559	506
0-17 lat mężczyźni	623	608	556
18-60 lat kobiety	1567	1582	1640
18-65 lat mężczyźni	2072	2080	2120
61 lat i więcej kobiety	922	918	916
66 lat i więcej mężczyźni	391	392	390
Ogółem	6152	6139	6128

Źródło: Dane statystyczne z ewidencji ludności

Z analizy tabeli wynika, że liczba mieszkańców Gminy Żarnów co roku zmniejsza się. Dominującą grupą wiekową są mieszkańcy w wieku produkcyjnym, tj. mężczyźni między 18 a 65 rokiem życia oraz kobiety między 18 a 60 rokiem życia.

W 2015 roku na terenie gminy Żarnów przeprowadzono badania ankietowe dotyczące stanu wiedzy społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy w rodzinie oraz skali występowania zjawiska na terenie gminy. W badaniu wzięły udział 103 osoby, w tym 90 kobiet i 13 mężczyzn, 60,2% stanowią osoby w przedziale wiekowym 33 - 45 lat, 77,7% ogółu badanych mieszkańców to osoby z wykształceniem średnim lub wyższym.

Z przeprowadzonych badań wynika, że przemoc w rodzinie jest problemem występującym na terenie gminy. 65 % ankietowanych przyznało, że na terenie Gminy Żarnów występuje zjawisko przemocy w rodzinie, natomiast 35 % że na terenie Gminy nie ma problemu przemocy. Większa część ankietowanych twierdzi, że przemoc najczęściej występuje w rodzinach patologicznych i nadużywających alkoholu. Według ankietowanych najczęściej sprawcą przemocy jest mąż, a ofiarą przemocy najczęściej padają dzieci, w dalszej kolejności żona; najczęściej stosowaną formą przemocy jest przemoc fizyczna, w następnej kolejności przemoc psychiczna, ekonomiczna i seksualna. Zjawiskiem pozytywnym jest wysoka świadomość mieszkańców związana z istnieniem osób i instytucji, do których należy się zgłosić w przypadku stosowania przemocy. 62,1% badanych mieszkańców deklarowało, że posiada wiedzę na ten temat. Najczęściej ankietowani

wskazywali Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, w dalszej kolejności Policję, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, psychologa, pedagoga, kuratora sądowego.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016 – 2020 jest kontynuacją działań podjętych w ramach realizacji programu na lata 2011-2015. Istotnym elementem Programu jest koordynacja działań podejmowanych przez Gminę na rzecz osób doświadczających przemocy oraz sprawców przemocy. Podstawę programu stanowi podejście interdyscyplinarne, zgodnie z którym wszelkie działania na rzecz pomocy rodzinie powinny być planowane i wdrażane przez specjalistów z różnych dziedzin, będących przedstawicielami różnych instytucji i organizacji.

Jednocześnie stwierdzić należy wzrost interwencji domowych i prowadzenie w ich wyniku procedury "Niebieskie Karty". Coraz więcej osób korzysta także z konsultacji – pracy socjalnej, udzielanych przez pracowników socjalnych oraz z oferty działającego na terenie Powiatu Zespołu Interwencji Kryzysowej i Poradnictwa Specjalistycznego, w którym przyjmują: psycholog, pedagog, prawnik, terapeuta rodzinny.

Liczbę udzielonych porad dla mieszkańców Gminy Żarnów obrazuje poniższa tabela.

Tabela nr 2. Liczba udzielonych porad w latach 2012 - 2014 w Zespole Interwencji Kryzysowej i Poradnictwa Specjalistycznego

	2012 r.	2013 r.	2014 r.
Terapia indywidualna	1	3	5
Konsultacja	1	0	7
Rozmowa	3	6	5
Niebieska Karta	8	0	0
Prawnik	9	10	10
Porada	0	1	11
Razem	22	20	38

Źródło: Dane z PCPR Opoczno

Trudno ocenić skalę przemocy w rodzinie, najlepiej obrazują ją statystyki, opracowane na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego zebrane w ramach procedury „Niebieskie Karty”.

Tabela nr 3. Liczba założonych Niebieskich Kart w latach 2012 - 2014 przez instytucje

Instytucja zakładająca NK	Liczba Niebieskich Kart przekazanych do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego		
	2012	2013	2014
Razem	13	12	13
Policja	13	11	12
GOPS	0	1	1
Oświata	0	0	0
Służba zdrowia	0	0	0
GKRPA	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego w Żarnowie

Z danych zawartych w tabeli wynika, że najczęściej procedura "Niebieskie Karty" wszczynana jest po interwencji policji. Dane te jednak nie oddają w pełni obrazu przemocy na terenie Gminy Żarnów. Zjawisko to jest powszechne, jednak nie zawsze jest ujawniane, co utrudnia rozpoznanie i przeciwdziałanie jej. W ostatnim czasie zauważalna jest tendencja wzrostowa osób szukających wsparcia i pomocy w sytuacjach przemocy domowej. Prowadzone działania lokalne jak i ogólnopolskie powodują zmiany świadomości społecznej i z jednej strony zwiększa się gotowość domniemyanych ofiar przemocy do ujawniania takich spraw, a z drugiej wiążą się z większym profesjonalizmem przedstawicieli służb zobowiązanych do podejmowania interwencji i udzielania pomocy.

Tabela nr 4. Wykaz interwencji policji oraz podejmowanych postępowań w związku z przemocą w rodzinie na terenie Gminy Żarnów

	2012 r.	2013 r.	2014 r.	Ogółem
Interwencje domowe	75	81	102	258
Postępowania wszczęte w związku z podejrzeniem przestępstwa z art. 207§1kk	1	3	6	10

Źródło: Komisariat Policji w Paradyżu

Jak wynika z danych statystycznych Komisariatu Policji w Paradyżu, w 2012 r. doszło do 75 interwencji domowych na terenie Gminy Żarnów, a tylko w jednym przypadku zostało wszczęte dalsze postępowanie, w związku z podejrzeniem występowania przemocy

w rodzinie. W 2013 r. odnotowano 81 interwencji domowych, a w 3 przypadkach policja wszczęła dalsze postępowania, z uwagi na wystąpienie problemu przemocy w rodzinie. Natomiast w 2014 roku znacznie wzrosła liczba interwencji i wynosiła 102 interwencje, a w 6 przypadkach policja wszczęła postępowanie w związku z podejrzeniem przestępstwa z art. 207 § 1kk.

Z danych zawartych w tabeli można stwierdzić, iż liczba interwencji domowych jest rosnąca, a działania podejmowane przez policję na rzecz ochrony ofiar, ścigania i karanie sprawców liczniejsze.

IV. ZASOBY GMINY I DZIAŁANIA SŁUŻB W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

Na terenie Gminy Żarnów funkcjonują służby, które w zakresie swoich kompetencji mają za zadanie przeciwdziałać przemocy w rodzinie. Są to przede wszystkim:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarnowie
- Zespół Interdyscyplinarny
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Żarnowie
- Wiejski Ośrodek Zdrowia w Skórkowicach
- Gimnazjum im. 25 pułku Piechoty Armii Krajowej w Żarnowie
- Szkoła Podstawowa im. J. Bartoszewicza w Żarnowie
- Szkoła Podstawowa w Klewie
- Zespół Szkół Zawodowych w Żarnowie

Poza terenem Gminy Żarnów swoje siedziby mają również inne instytucje działające na rzecz mieszkańców naszej gminy dotkniętych przemocą, współpracujące z miejscowymi służbami pomocowymi:

- Komisariat Policji w Paradyżu
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie
- Zespół Interwencji Kryzysowej i Poradnictwa Specjalistycznego przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie
- Sąd Rejonowy w Opocznie
- Prokuratura Rejonowa w Opocznie
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Opocznie
- Poradnia Terapii Uzależnień
- Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Opocznie

Pomoc społeczna

Celem działań pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których same nie są w stanie pokonać, a także zapobieganie powstawaniu tych sytuacji. Pomoc społeczna jest udzielana między innymi w przypadku przemocy w rodzinie. Bezpośrednią pomocą rodzinom i osobom potrzebującym zajmują się pracownicy socjalni zgodnie z ustaloną rejonizacją.

W ramach swoich kompetencji i zadań pracownik socjalny:

- diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,

- udziela kompleksowych informacji o możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, formach pomocy dzieciom doznającym przemocy w rodzinie oraz o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc, możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- zapewnia osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w zależności od potrzeb, schronienie w całodobowej placówce świadczącej pomoc, w tym w szczególności w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,
- może prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie,

Pracownicy socjalni Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żarnowie są członkami Zespołu Interdyscyplinarnego. W razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe wspólnie z funkcjonariuszem Policji, a także lekarzem lub ratownikiem medycznym, lub pielęgniarką ma prawo podjąć decyzję o odebraniu dziecka z rodziny i umieszczeniu go u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub w całodobowej placówce opiekuńczo – wychowawczej. Pracownik socjalny ma obowiązek niezwłocznego powiadomienia sądu opiekuńczego o tym fakcie, nie później jednak niż w ciągu 24 godzin.

Służba zdrowia

Głównym zadaniem służby zdrowia jest ochrona zdrowia pacjenta. Zjawisko przemocy domowej zalicza się do zakresu sytuacji objętych świadczeniami zdrowotnymi, ponieważ bardzo często temu towarzyszą mu poważne uszkodzenia zdrowia somatycznego i zdrowia psychicznego. Pomoc ofiarom przemocy domowej powinna oprócz udzielenia pierwszej pomocy obejmować następujące zadania:

- poinformowanie osoby, co do których istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie o istniejących możliwościach uzyskania pomocy i wsparcia,
- wystawienie na prośbę poszkodowanych bezpłatnego zaświadczenia lekarskiego o ustaleniu przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie,
- poinformowanie o miejscach i warunkach wystawienia obdukcji,
- powiadomienie organów ścigania w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa stwierdzonego podczas badania lekarskiego (podejrzenia wykorzystywania seksualnego, ciężkie obrażenia ciała)

Przedstawiciel ochrony zdrowia jest członkiem Zespołu Interdyscyplinarnego i uczestniczy w spotkaniach Zespołu interdyscyplinarnego lub grup roboczych; jak również zobowiązany jest do wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”.

Policja

Teren Gminy Żarnów obsługuje Komisariat Policji w Paradyżu. Do podstawowych zadań Policji należy między innymi ochrona życia i zdrowia ludzi. Działania chroniące ofiary przemocy domowej podejmowane przez funkcjonariusza policji zgodnie z obowiązującym prawem to:

- udzielanie osobiście, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, niezbędnej pomocy, w tym udzielenia pierwszej pomocy,
- organizuje niezwłoczny dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- podejmuje, w razie potrzeby, inne niezbędne czynności zapewniające ochronę życia, zdrowia i mienia osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie, włącznie z zastosowaniem w stosunku do osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, środków przymusu bezpośredniego i zatrzymania,
- przeprowadza z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, rozmowę, w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, oraz wzywa osobę, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego.
- przeprowadza na miejscu zdarzenia, w przypadkach niecierpiących zwłoki, czynności procesowe w niezbędnym zakresie, w granicach koniecznych dla zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa,
- podejmuje działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w rodzinie, w szczególności składa systematyczne wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w zależności od potrzeb określonych przez zespół interdyscyplinarny lub grupę roboczą,

Funkcjonariusz Komisariatu Policji w Paradyżu jest członkiem Zespołu Interdyscyplinarnego i uczestniczy w spotkaniach Zespołu oraz grup roboczych.

Oświata

Ustawa o systemie oświaty zobowiązuje szkoły do wspomagania wychowawczej roli rodziny oraz zapewnienia opieki uczniom pozostającym w trudnej sytuacji życiowej. Rola szkoły w systemie ochrony dziecka jest znacząca. Nauczyciele mają możliwość regularnego obserwowania funkcjonowania dziecka oraz zmian w jego zachowaniu. Pedagog i psycholog szkolny ma możliwość zdiagnozowania sytuacji szkolnej i rodzinnej dziecka.

W przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 roku życia jest ofiarą przemocy lub przestępstwa powinien podjąć następujące kroki:

- przeprowadza rozmowę z osobą doznającą przemocy, w warunkach gwarantujących jej bezpieczeństwo, swobodę wypowiedzi i poszanowania godności,
- diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,

- o udziela kompleksowych informacji o możliwościach udzielenia pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- o organizuje niezwłoczny dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- o udziela kompleksowych informacji rodzicowi, opiekunowi prawnemu, faktycznemu lub osobie najbliższej o możliwościach pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej, i pedagogicznej oraz wsparcia rodzinie, w tym o formach pomocy dzieciom świadczonych przez instytucje i podmioty w zakresie specjalistycznej pomocy na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Pedagodzy szkolni lub nauczyciele ze szkół z terenu Gminy Żarnów są członkami Zespołu Interdyscyplinarnego i uczestniczą w spotkaniach Zespołu oraz grup roboczych.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

W sytuacji gdy aktem przemocy towarzyszy spożywanie alkoholu GKRPA podejmuje następujące działania:

- o prowadzi rozmowy z osobami nadużywającymi alkoholu motywujące do leczenia odwykowego oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii alkoholowej i udziale w programach oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie,
- o kieruje osoby nadużywające alkoholu na badanie do biegłego psychiatry i biegłego psychologa,
- o kieruje sprawy do Sądu Rejonowego o zastosowanie przymusowego leczenia odwykowego w zakładzie lecznictwa zamkniętego.

Przedstawiciel Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Żarnowie jest członkiem Zespołu Interdyscyplinarnego i uczestniczy w spotkaniach Zespołu i grup roboczych.

Zespół Interdyscyplinarny

Gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności w ramach pracy zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej. Zadaniem zespołu jest integrowanie i koordynowanie działań jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez:

- o diagnozowanie problemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- o podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- o inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą w rodzinie,

- o rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- o inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc.

Do zadań grupy roboczej należy, w szczególności:

- o opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie,
- o monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy,
- o dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

V. HARMONOGRAM DZIAŁAŃ GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY NA LATA 2016 - 2020

Harmonogram działań określa cele i zadania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy na lata 2016 - 2021, które dostosowane są do potrzeb lokalnych oraz są zgodne z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy. Sformułowano je uwzględniając dotychczasowe doświadczenia związane z realizacją Programu w latach ubiegłych.

1. CEL GŁÓWNY

Ograniczenie skali występowania przemocy w rodzinie oraz ochrona ofiar przemocy w rodzinie a także zwiększenie dostępności i skuteczności pomocy

2. CELE SZCZEGÓŁOWE

1) Zwiększenie skuteczności działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Zadanie	Działania	Wskaźniki	Realizatorzy	Termin realizacji
Prowadzenie przez Zespół Interdyscyplinarny zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	a) podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, b) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia	liczba podjętych działań, interwencji w środowisku	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarnowie - Zespół Interdyscyplinarny, - Komisariat Policji - GKRPA w Żarnowie - inne jednostki działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie	2016 - 2021

	pomocy w środowisku lokalnym, c) inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie, d) monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą, e) opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie, f) występowanie z zawiadomieniami do Prokuratury o podejrzeniu popełnienia czynów określonych w art. 2 § 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie g) udział w działaniach edukacyjno – informacyjnych, h) utworzenie punktu konsultacyjnego dla ofiar przemocy	liczba osób skierowanych do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych, liczba osób objętych oddziaływaniem Zespołu, liczba rodzin objętych poradnictwem, pracą socjalną liczba złożonych wniosków do Prokuratury liczba osób, do których skierowano działania, liczba osób korzystających ze wsparcia		
--	--	--	--	--

2) Zapewnienie ochrony i możliwości udzielenia wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym przemocą

Zadanie	Działania	Wskaźniki	Realizatorzy	Termin realizacji
Zapewnienie schronienia, pomocy materialnej oraz wsparcia instytucjonalnego ofiarom przemocy w rodzinie	a) nawiązanie współpracy z instytucjami, organizacjami zapewniającymi schronienie ofiarom przemocy,	liczba osób skierowanych do ośrodków	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	2016 - 2021
	b) udzielanie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych prowadzenie pracy socjalnej,	liczba osób objętych pomocą GOPS	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	
	a) prowadzenie poradnictwa specjalistycznego w ramach Zespołu Interwencji Kryzysowej i Poradnictwa Specjalistycznego przy PCPR w Opocznie	liczba rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym	- PCPR Opoczno	
	b) edukowanie ofiar w zakresie przysługujących im praw	Liczba osób, którym udzielono informacji	- Zespół Interdyscyplinarny, Komisariat Policji	
Łagodzenie następstw zjawiska przemocy domowej	a) motywowanie sprawców przemocy do udziału w programie korekcyjno – edukacyjnym dla sprawców przemocy,	liczba osób biorących udział w programach	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, - Komisariat Policji w Paradyżu - Zespół Interdyscyplinarny,	
	b) organizowanie grup wsparcia dla osób pokrzywdzonych i ofiar	liczba osób korzystających ze wsparcia	- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie	

	dotkniętych przemocą (w miarę potrzeb)			
--	--	--	--	--

3) Podnoszenie świadomości społecznej i wrażliwości na zjawiska związane z przemocą w rodzinie

Zadanie	Działania	Wskaźniki	Realizatorzy/Partnerzy	Termin realizacji
Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	a) podnoszenie wiedzy w społeczności lokalnej w zakresie problematyki przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez zamieszczanie informacji na stronie internetowej, rozpowszechnianie ulotek, materiałów edukacyjno-informacyjnych, w tym o instytucjach udzielających pomocy sytuacjach doświadczania przemocy w rodzinie, b) prowadzenie wśród dzieci i młodzieży profilaktyki w zakresie agresji i przemocy m.in. poprzez organizowanie zajęć w ramach szkolnego programu profilaktyki, c) wspieranie	liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach działalności informacyjno-edukacyjnej liczba dzieci biorących udział w zajęciach, liczba dzieci biorących udział w imprezach artystyczno – edukacyjnych, muzycznych, konkursach	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, - Komisariat Policji w Paradyżu, - Placówki oświatowe, - GKRPA - Zespół Interdyscyplinarny, - Służba zdrowia, - Kuratorzy, - Świetlice środowiskowe	2016 - 2021

	różnych form spędzania czasu wolnego promujące zachowania nieagresywne poprzez udział dzieci i młodzieży w imprezach artystyczno – edukacyjnych, muzycznych, konkursach oraz zajęciach sportowych, w tym zakup nagród d) udział w kampaniach prowadzonych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie	oraz zajęciach sportowych, ilość zakupionych nagród liczba osób biorących udział w kampaniach		
--	---	---	--	--

4. Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie w celu poprawy współpracy i skuteczności podejmowanych działań

Zadanie	Działania	Wskaźniki	Realizatorzy/Partnerzy	Termin realizacji
Doskonalenie grup zawodowych zaangażowanych w problematykę przeciwdziałania przemocy w rodzinie	a) organizacja i udział w szkoleniach, warsztatach, konferencjach, b) gromadzenie i udostępnianie publikacji dot. przemocy w rodzinie, c) wypracowywanie i wdrażanie procedur postępowania interwencyjnego w sytuacjach przemocy w rodzinie	liczba osób biorących udział w szkoleniach, ilość zakupionych publikacji, ulotek	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej , - Komisariat Policji w Paradyżu, - Placówki oświatowe, - Służba zdrowia - GKRPA, - Zespół Interdyscyplinarny, - Kuratorzy,	2016 - 2021

VI. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami Programu są:

- 1) Rodziny i osoby dotknięte bezpośrednio zjawiskiem przemocy,
- 2) Rodziny i osoby zagrożone zjawiskiem przemocy,
- 3) Mieszkańcy Gminy, przedstawiciele instytucji i służb pracujących z osobami i rodzinami zagrożonymi bądź dotkniętymi przemocą.

VII. SPODZIEWANE EFEKTY

- 1) Zmniejszenie poczucia bezradności ofiar przemocy,
- 2) Zwiększenie wiedzy instytucji zajmujących się przemocą w rodzinie na temat zjawiska przemocy – diagnoza rzeczywistego rozmiaru zjawiska na terenie Gminy Żarnów,
- 3) Zwiększenie skuteczności działań,
- 4) Zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy,
- 5) Zwiększenie zaangażowania społeczności lokalnej w działania związane z ograniczeniem zjawiska przemocy na terenie Gminy Żarnów,
- 6) Zbudowanie systemu działań w zakresie pomocy rodzinom i osobom dotkniętym przemocą.

VIII. MIEJSCE I CZAS REALIZACJI PROGRAMU

Program będzie realizowany na terenie gminy Żarnów w latach 2016 - 2020. Wdrażanie rozpocznie się po jego uchwaleniu, a działania zaplanowane do realizacji będą wprowadzane w formie ciągłej .

IX. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Realizacja programu będzie systematycznie monitorowana, monitoring umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz podejmowanie działań korygujących. Uzyskane informacje pozwolą na planowanie działań, rozwijanie programu w przyszłości. Monitoring i ewaluacja programu będzie prowadzona przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarnowie na podstawie informacji uzyskanych od realizatorów Programu. Przy ocenie programu będą brane pod uwagę następujące wskaźniki:

1. Liczba osób/rodzin objętych pomocą,
2. Liczba osób przeszkolonych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
3. Ilość działań profilaktycznych w placówkach oświatowych,
4. Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych,
5. Liczba uruchomionych procedur „Niebieskie Karty”
6. Liczba ofiar przemocy w rodzinie,
7. Liczba osób biorących udział w programach korekcyjno – edukacyjnych,
8. Liczba postępowań przygotowawczych wobec sprawców przemocy,
9. Liczba interwencji związanych z przemocą w rodzinie

Ewaluacja Programu będzie odbywać się na bieżąco, równolegle trwać będzie proces jego monitorowania. Każdego roku do 30 czerwca za poprzedni rok kalendarzowy Zespół Interdyscyplinarny z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej sporządzać będzie

sprawozdanie z realizacji Programu. Podstawowym wskaźnikiem służącym ewaluacji Programu będą plany pracy z rodziną i zrealizowane, mierzalne efekty tej pracy.

X. FINANSOWANIE PROGRAMU

1. Budżet Gminy w ramach środków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
2. Budżet Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w zakresie obsługi organizacyjno - technicznej Zespołu Interdyscyplinarnego.
3. Inne źródła.

